148. 1861.

GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 10 December.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ3,,, franco per post ƒ3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS: DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte en doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Editie van maandag avond 8 ure.

Middelburg 9 december.

De tweede kamer is thans met de behandeling van hoofdstuk V der staatsbegrooting gevorderd tot artikel 76. De verslagen der zittingen van donderdag, vrijdag en zaturdag vinden onze lezers in het bijvoegsel van dit nommer. Ze zijn zoo beknopt mogelijk gesteld en door er hier een overzigt van te geven zouden we al te veel in herhaling moeten vervallen of te onduidelijk worden: met een enkel woord zijn de beraadslagingen dier zittingen niet te karakteriseren. We mogen hier echter niet geheel zwijgen van de zitting van zaturdag, die bijna geheel gewijd was aan beraadslaging over de afdeeling waterstaat en publieke werken. Velerlei onderwerpen werden daarbij behandeld, als: de wenschelijkheid om het departement van binnenlandsche zaken te splitsen en een afzonderlijk departement van openbare werken op te rigten, de noodzakelijkheid van het vervaardigen der algemeene wet op den waterstaat volgens art. 191 der grondwet, de kwestie over de koncessiën voor de doorgraving van Holland op zijn smalst en voor de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee, de regeling van de zaak der Ommelanderkas, de aanleg der groningsche kanalen, enz. De minister zeide dat nog vóór het winterreces wetsvoordragten betrekkelijk de beide genoemde koncessiën zouden ingediend worden en dat betrekkelijk de kanalisatie in Groningen een wetsontwerp bij den raad van state aanhangig is. Daarna zijn de artt. 69 tot 72 aangenomen.

Heden nam de kamer de artikelen 73—76 aan. Vooraf waren twee amendementen verworpen; het eerste van den heer van Nispen van Sevenaer, strekkende om artikel 73 met ƒ3000 (traktement van den landsbouwmeester Rose) te verminderen, met 40 tegen 27 stemmen; het andere van den heer Storm van 's Gravesande, om artikel 74 met f 40,000 (verder aangevraagde kosten voor verbouwing der loterijzaal op het Binnenhof) te verlagen, met 44 tegen 25 stemmen.

Een gedeelte der brieven en dagbladen uit 's Gravenhage, eergisteren aldaar op den post bezorgd, is niet, zoo als de regeling voorschrijft, gisteren avond hier aangekomen, maar in den afgeloopen nacht omstreeks 4 ure per estafette van Bergen op Zoom herwaarts gebragt. Waaraan dit is toe te schrijven is ons geheel onbekend, maar meermalen bleek het reeds dat postpakketten den naasten weg van 's Hage naar Middelburg maar niet vinden kunnen.

Onlangs ontvingen we brieven uit de residentie via Rozendaal, Antwerpen, Brugge en Sluis!

Het bestuur van het zeventiende landhuishoudkundig kongres, dat den 17 junij eerstkomende alhier zal aanvangen, heeft eene cirkulaire verspreid waarin het uitnoodigt tot het inzenden van voorstellen en vraagpunten betrekkelijk 1. akkerbouw, veeteelt en zuivelbereiding; 2. tuinbouw, houtteelt en bijenteelt; 3. land- en staathuishoudkunde, statistiek, scheikunde en natuurwetenschappen in verband tot den landbouw; 4. kolonialen landbouw; al welke onderwerpen, na vooraf een punt van onderzoek in de verschillende afdeelingen te hebben uitgemaakt, op het kongres zullen behandeld worden.

De voorstellen, welke men in behandeling wenscht gebragt te zien en de vraagpunten betrekkelijk de hierboven onder no. 1 tot en met no. 3 vermelde onderwerpen, zullen vóór den 15 januarij 1862 bij den sekretaris van het kongres moeten worden ingediend, terwijl men verzocht wordt de inzending van die, welke met den kolonialen landbouw in verband staan, zoo veel mogelijk te bespoedigen, ten einde het daarvóór afzonderlijk vast te stellen programma bij tijds in de koloniën te kunnen verspreiden.

Verder wordt in genoemde cirkulaire tot deelneming aan het kongres, bij wijze van lidmaatschap, uitgenoodigd.

Gisteren had alhier de inwijing plaats van het orgel in de Nieuwe kerk. De godsdienstoefening werd geleid door den heer A. Slotemaker Cz. die vóór den aanvang zijner predikatie eenige op die gelegenheid toepasselijke woorden sprak, waarbij hij hulde bragt aan allen die tot de uitvoering van het sinds lang gekoesterde plan hadden medegewerkt.

Het oude, thans gesloopte orgel, was gebouwd in het begin der 17de eeuw, doch ruim 100 jaren later ten deele vernieuwd en verbeterd, daar het door den hevigen torenbrand op den 1 augustus 1712 zeer aanmerkelijk was beschadigd. Voor den tijd waarin het vervaardigd werd, mogt het te regt een goed werk genoemd worden, waarvan ten bewijze kan strekken dat het na de herstelling [illegible] anderhalve eeuw bijna onafgebroken dienst heeft gedaan [illegible] vergrooting werden dagelijks [illegible] doms zoo menigvuldig dat het niet meer aan zijne bestemming kon voldoen, ten zij door verbeteringen die ongeveer met eene vernieuwing gelijk stonden, terwijl de uiterlijke vorm in geenen deele voldeed aan de eischen van den tegenwoordigen tijd.

De kosten voor het orgel werden, benevens die van eenige andere buitengewone werken in de kerkgebouwen, bestreden door eene leening van f 20,000 door kerkvoogden aangegaan.

Behalve door den organist der Nieuwe kerk, den heer Verwijs, werd het orgel ook bespeeld door den heer de Lange, organist der Zuiderkerk te Rotterdam. De indruk door het spel, zoo wel gedurende de godsdienstoefening als na afloop daarvan, te weeg gebragt, was bijzonder gunstig. Het orgel moet zeer goed voldoen, en de vervaardiger, de heer Kam te Rotterdam, mogt den grootsten lof verwerven van de deskundigen die met de examinatie zijn belast geweest.

Wij vernemen dat ll. zaturdag de arrondissements-regtbank alhier, in raadkamer vergaderd, bevel tot in vrijheidstelling heeft verleend van den heer P. S., van wiens inhechtenisstelling gelijktijdig met zijn vader, wij in ons nommer van 3 dezer melding hebben gemaakt. Uit de tot dusverre gevoerde instruktie zouden, ter zake waarvoor hij in hechtenis was gesteld, geene voldoende bezwaren ten zijnen laste tot verdere vervolging gerezen zijn.

Dezer dagen is uit de ijzergieterij van de wed. A. Sterkman en zoon te 's Hage aangekomen en gesteld de voor rekening dezer gemeente nieuw vervaardigde ijzeren loskraan.

Deze kraan heeft bij een vermogen van 10,000 ponden eene hoogte van 6 nederlandsche el boven den beganen grond, benevens eene vlugt van 5,65 nederl. el. Aangezien het metselwerk nog niet geheel voltooid is, zal, naar we vernemen, de beproeving eerst in het voorjaar plaats hebben.

De gemeenteraad alhier zal op morgen, des namiddags ten twee ure, weder eene openbare zitting houden, ter behandeling van de volgende onderwerpen: missives van gedeputeerde staten, goedkeuring raadsbesluiten; rapport der kommissie, procedure gasverlichting.

* Uit Leiden schrijft men ons 7 dezer:

„Omtrent de reis, die de eerste bibliothekaris, dr. Pluygers, in vereeniging met den heer Schaap, architekt der akademische gebouwen, naar de voornaamste steden van Europa, ter inspektie van de verschillende inrigtingen der aldaar bestaande bibliotheekgebouwen, heeft ondernomen, en waarover ik u in den loop van dezen zomer geschreven heb, verzuimde ik u bijzonderheden mede te deelen. De bibliotheken te Parijs, Weenen, Munchen, Dresden, Berlijn, Göttingen, Londen en Edimburg zijn door deze kommissie bezocht. Weinig bevredigende resultaten echter heeft dit onderzoek opgeleverd, en in zeer geringe mate aan de verwachting die men er van koesterde beantwoord. Overal heeft men vele gebreken gevonden, waardoor niet aan het doel beantwoord wordt, zoo dat men tot de slotsom is gekomen dat onze akademische bibliotheken, wat inrigting betreft, vooral die te Utrecht, niet zoodanig bij de buitenlandsche achter staan, als men wel vermoed had. De Edimburgsche boekerij, hoezeer alles op een kolossalen voet ingerigt, geeft het meest aanleiding eenigzins gevolgd te worden. Eene opmerkelijke bijzonderheid heeft men aangetroffen, dat namelijk de meeste bibliotheken in bovengemelde steden, die van het Britsch museum te Londen uitgezonderd, in gebouwen oorspronkelijk niet voor het tegenwoordig doel gesticht, gevestigd zijn. Het zijn meestal even als hier gebouwen, die vroeger voor kerken of kloosters gediend hebben, waaraan dan ook de meerdere of mindere gebrekkige inrigtingen zijn toe te schrijven. De voornaamste veranderingen, die het bibliotheekgebouw zal ondergaan, zullen zijn, naar men zegt, het zoo veel mogelijk aanbrengen van hoog licht en gaanderijen door het geheele gebouw, waar langs de boekenkasten van middelmatige hoogte, ter besparing van moeite bij het uitnemen der boeken, zullen geplaatst worden, benevens het toevoegen van eene behoorlijke en doeltreffende lees- en studeerkamer. Men is voornemens, zoodra de voor deze verbouwing benoodigde gelden door de tweede kamer zijn toegestaan, met de werkzaamheden een aanvang te maken."

De ontvangst der zilveren medalje door de jury der haarlemsche tentoonstelling toegekend aan de kantwerkschool „Doe wel en zie niet om" te Sluis, werd voor de leerlingen dezer instelling tot een feestdag gemaakt. Ll. woensdag deden al de kinderen, begeleid door de hoofddirektrice en den districtsschoolopziener, met de stoomboot Jacob van Maerlant een uitstapje naar Brugge. Daar werd een bezoek gebragt aan den goeverneur van West-Vlaanderen die den stoet met de meeste voorkomendheid in zijne apartementen ontving en de hoofddirektrice en kinderen minzaam toesprak. Ten 3½ ure werd de terugtogt ondernomen en in de beste orde volbragt, waarna de leerlingen zich nog eenigen tijd in het schoolgebouw vermaakten.

Den 17 februarij dezes jaars is te IJperen gesticht de „Société historique, archéologique et littéraire de la ville d'Ypres et de l'ancienne West-Flandre," die onder hare oprigters den heer Vandenpeereboom telt, tegenwoordig minister van binnenlandsche zaken in België. In de vorige week zijn tot korresponderende leden van dit genootschap, dat reeds 150 werkende leden telt, benoemd de heeren H. Q. Janssen, te Sint Anna ter Muiden, en J. H. van Dale, te Sluis, de eersten wie deze onderscheiding te beurt valt. (*Sluisch Weekblad.*)

De minister van justitie heeft de indeeling der rijksveldwacht in de kantons Sluis, Oostburg, Axel en Hulst geregeld als volgt: brigade Neuzen (de kantons Sluis, Oostburg, Axel en Hulst) standplaatsen Neuzen, Cadzand, Breskens, Biervliet en Hulst.

Men verneemt dat, hoewel door de kommissie der algemeene nationale tentoonstelling te Haarlem werd bepaald, dat de op 's rijks instellingen vervaardigde voorwerpen niet tot bekrooning in aanmerking zouden komen, evenwel eene zilveren medalje met diploma aan den minister van oorlog is aangeboden, voor de inzending der uitmuntende verzameling door het topografisch bureau van zijn departement.

Naar wij vernemen heeft jhr. M. Salvador, overeenkomstig art 33 der gemeentewet, zijne bezwaren bij gedeputeerde staten schriftelijk ingediend tegen de beslissing van den gemeenteraad te Haarlem, waarbij hij als raadslid niet is toegelaten.

De arrondissements-regtbank te Amsterdam heeft jl. woensdag eene inzonderheid ook voor notarissen belangrijke beslissing genomen. Zij heeft namelijk een testament nietig verklaard, omdat door de volgende, in het testament voorkomende,, woorden: „waarna door mij notaris dit testament aan den testateur is voorgelezen, en gevraagd of het voorgelezene zijn uitersten wil bevatte" niet werd voldaan aan het vereischte der wet, dat uitdrukkelijk worde vermeld, dat door den notaris was gevraagd, of het voorgelezene den uitersten wil bevatte. (*Utrechtsche courant.*)

De heer mr. J. P. Amersfoordt, eigenaar van de Badhoeve te Haarlemmermeer, wiens pogingen om de prachtige boerderijen der engelschen in ons land na te volgen, algemeen bekend zijn, heeft aan de landhuishoudkundige school te Groningen een zaaiwerktuig met lepeltoestel, dat geschikt is om zoo wel alleen granen, als ook te gelijk kunstmeststoffen in 4, 5 of 6 rijen uit te zaaijen, en door een paard getrokken kan worden, ten geschenke gezonden.

Men verneemt dat aan een bouwkundige te Utrecht is opgedragen het maken van een plan van een krankzinnigengesticht in onze West-Indische bezittingen.

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Benoemd tot grootkruis der orde van de Eikenkroon de heer C. F. Pahud, oud goeverneur van Nederlandsch-Indië; en tot ridder dier orde de heeren J. P. Huys, kommies chef van de 5e afdeeling der provinciale griffie van Zuid-Holland, en Strebel, hoofdambtenaar bij de duitsche Rijnspoorweg-maatschappij.

BELASTINGEN. Benoemd tot ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Vollenhove c. a. de heer H. J. Antink, thans rijksboekhouder ten kantore der in- en uitgaande regten en akcijnsen te Nijmegen; tot ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Ried de heer B. C. Wildrik, thans in de zelfde betrekking te Oudega c. a.

Op verzoek eervol ontslag verleend aan den heer S. Kruisinga van Juchem, als ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Bolsward c. a., behoudens aanspraak op pensioen.

BURGEMEESTERS. Herbenoemd tot burgemeester der gemeenten: Baarland, P. Bruggeman; Biggekerke en Zoutelande, J. Verhage; Borsselen, J. Rottier Jzn.; Boschkapelle, G. Verstraaten; Cadzand, Retranchement en Zuidzande, H. S. de Smidt; Clinge, J. F. Vercauteren; Dreischor, J.

Moolenburgh Jz.; Driewegen en Ellewoutsdijk, M. Nijsse; Eede, P. J. Buyck; Heille en St. Anna ter Muiden, P. F. Hennequin; Kapelle, J. van Duine; Kattendijke, I. G. J. van den Bosch; Kloetinge, Y. Trimpe; Koewacht, J. B. van de Vijver; Koudekerke, H. Brasser; Noordgouwe, J. Hocke Dzn.; Oudelande, P. van Wingen; Scherpenisse, D. Polderman; Schoondijke, A. de Hulster; Serooskerke (Walcheren) en St. Laurens, P. Melis; Stavenisse, A. van Klinke; Wemeldinge, J. de Klerk Azn.; Yerseke, J. Willemsen.

Op verzoek eervol ontslag verleend aan den heer C. Lopse Hocke, als burgemeester der gemeenten Brouwershaven en Duivendijke.

Benoemd tot burgemeester der gemeente Brouwershaven de heer J. M. Locker de Bruyne, en tot burgemeester der gemeente Duivendijke de heer L. Viergever.

LEGER. Overgeplaatst bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indië, volgens rang en ancienneteit, de 2e luitenant van het 6e regement infanterie K. M. A. Botter.

INDISCHE DIENST. Benoemd tot ambtenaren der 1e klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indië de kandidaat-ambtenaren voor de gemelde dienst mr. H. Semler en mr. F. C. Valck.

Marine en leger.

* Zr. Ms. korvet Prins Maurits der Nederlanden, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee H. Kemper, is jl. vrijdag te Vlissingen uit het dok gehaald en door den schroefschooner Frans Naerebout naar de reede gesleept.

Toen men buiten de haven kwam bleek het echter dat de kracht van den schooner ongenoegzaam was om de Maurits van 't lager af te houden, zoo dat men de hulp van de stoomboot Stad Vlissingen no. 1 inriep, die juist van Neuzen kwam, met welker bijstand het korvet verder de reede werd opgesleept.

Genoemde korvet zal bij de eerste gelegenheid zee kiezen naar de Canarische eilanden en verder met de zich aan boord bevindende adelborsten eene instruktiereis ondernemen om met junij e. k. terug te keeren en in september daaraanvolgende weder te vertrekken.

— Het état-major van Zr. Ms. schroefstoomschip De Linge, den 3 dezer van Hellevoetsluis naar zee gestoomd, bestaat behalve uit den luitenant ter zee 1e klasse P. M. van der Haak, als kommandant, uit de luitenants ter zee 2e klasse N. Mac-Leod en E. L. Enhle; G. van Herwaarden, adelborst 1e klasse, F. C. J. Broens, officier van gezondheid 3e klasse, en J. Lagaay, officier van administratie 3e klasse.

— Bij het instruktie bataljon te Kampen zijn dezer dagen weder 43 jongelingen ingedeeld. Het getal der geplaatsten in dit jaar bedraagt 439. Naar de onderscheidene regementen infanterie vertrokken 415 korporaals-titulair.

De bij het instruktie bataljon gedetacheerde onder-officieren van het wapen der kavallerie hier te lande zijn jl. zaturdag naar 's Hage vertrokken ten einde zich aan het examen van 2en luitenant bij de infanterie te onderwerpen.

Gemengde berigten.

In deze maand moeten eene maans- en eene zonsverduistering plaats hebben. De eerste, in den morgen van den 17en, is bij ons niet zigtbaar. De laatste, den 31en des namiddags, is eene voor ons zigtbare gedeeltelijke zonsverduistering. Zij vangt aan ten 2 ure 12 min., bereikt het midden ten 3 ure 14 min., terwijl de zon ten 3 ure 56 min. ondergaat. — Op 30 november was de staat der Nederlandsche bank: omloopende bankbiljetten f 100,239,535, saldo's van rekening-courant f 39,576,263,94½, munt en muntmateriaal f 89,965,438,52. — Vóór eenige dagen heeft te Amsterdam de gewone jaarlijksche uitloting plaats gehad van kleedingstukken door het genootschap Kleeding der minvermogenden. Het doel van dit genootschap is door het verloten van uit de kas aangekochte prijzen onder de leden, dezen in de gelegenheid te stellen om van de door hen gewonnen prijzen giften aan bekende minvermogenden te doen. — In de vorige week is in eene openbare veiling te Parijs een zeer fraaije eigenhandige brief van den beroemden fabeldichter Jean de Lafontaine, die als begeleiding van een klein biljard als geschenk voor mevrouw de Coulange gediend heeft, voor 150 franks verkocht. — In het jaar 1860 telde Pruissen 3751 brouwerijen in de steden en 3995 op het platte land. — De fransche akademie heeft besloten dat de buste van pater Lacordaire in hare bibliotheek zal worden geplaatst. — De kommissarissen der aanstaande wereldtentoonstelling hebben de buffetten in het gebouw verpacht aan twee firma's. De London-liverpoolsche firma Morrish en Sanders zal de ververschingen leveren in het oostelijk gedeelte; de engelsch-fransche firma Martin en Beillard in het westelijke. Men verzekert dat iedere firma meer dan 30,000 p. st. betaalt. — Te Lissabon is het amerikaansche schip Corinthian door brand vernield, veroorzaakt door zelfontbranding der lading steenkolen. — In Hanover, nabij Seelze, zijn verscheidene urnen 2 à 3 voet onder den grond ontdekt, bij gelegenheid van het opgraven voor den daar te leggen spoorweg. Zij zullen in het museum van oudheden te Hanover bewaard worden. — De hier te lande gedane inzameling ten behoeve van protestantsche predikanten en predikants weduwen in Moravië heeft ruim f 10,000 opgebragt. — De heer Anton Hoffman te Bromberg (pruissische provincie Posen) heeft eene nieuwe geschutsoort, door hem „Rüstgeschütz" genaamd, uitgevonden. Het bestaat uit 50 geweerloopen, die gelijktijdig geladen en te gelijk afgevuurd worden, alles in den korten tijd eener halve sekonde; 3 man tot bediening en 2 voor de bespanning zijn voldoende; het geschut rust op een wagen, terwijl de bedieningsmanschappen door ijzeren platen tegen het vijandelijke vuur gedekt zijn. De dragt is 1500 voeten. — Signora Cambardi, eerste chanteuse aan de italiaansche opera te Parijs en aan La scala te Milaan, die zich den 13 dezer maand op een koncert in Felix meritis zou doen hooren, is den 30 november te Vichy overleden. — Het gemeentebestuur van Berlijn heeft het plan vastgesteld, waarnaar die hoofdstad zal worden uitgebreid; de nieuw aan te leggen straten zullen zeer breed zijn, en buitengewoon ruime pleinen zullen aangelegd worden, dit laatste met het oog op de later welligt noodzakelijk wordende oprigting van openbare gebouwen. — Het vervoer langs den nederlandschen rijnspoorweg heeft gedurende de afgeloopene maand f 179,857 opgebragt, zijnde f 21,183 meer dan in de zelfde maand van het vorig jaar. — In Engeland zijn twee jonge meisjes van eene aanzienlijke familie onder een door haar aangenomen naam, niettegenstaande haar ware naam bekend was, wegens het stelen van boeken, veroordeeld tot negen maanden dwangarbeid. Die veroordeeling geschiedde enkel op hare bekentenis, zonder dat één getuige werd gehoord. — De evangelisch luthersche gemeente te 's Hage zal den 15 dezer gedachtenis vieren van haar 250jarig bestaan aldaar, het 125jarig gevestigd zijn van haar weeshuis en het 100jarig genot van haar herbouwd en vergroot kerkgebouw. — De koningin van Engeland heeft den uitvoer van wapenen, ammunitie, alsmede van andere militaire artikelen en lood verboden. — De stoet die bij de begrafenisplegtigheid van pater Lacordaire tegenwoordig was bestond uit 8 à 9000 personen. — Te Beribon, gemeente Lambermont, is eene spinnerij afgebrand waardoor eene schade van 275,000 franks is veroorzaakt. — Ten behoeve van den aanbouw der vloot in Duitschland is in den tijd van 14 dagen door vrijwillige giften ruim 100,000 thaler ingekomen. — Op het dorp Woldendorp in Groningen is dezer dagen bij het graven van een sloot op eene diepte van 8 voet in den grond gevonden een hoorn van een hert nog volkomen gaaf, hebbende eene lengte van 9 palm. Men vermeent dat dit voorwerp afkomstig is van een dier dat bij eene geweldige overstrooming is omgekomen, en dat tot bewijs strekt dat zij vroeger in ons land te huis behoorden. — In de strafgevangenis te Leeuwarden zal eene klompenmakerij worden ingevoerd. — Volgens berigten uit Louisiana zou de suikeroogst van dit jaar alle vroegere overtreffen en niet minder dan 700 millioen ponden bedragen. In de beide vorige jaren bedroeg de oogst ruim 221,000 ponden. — De jeugdige koning van Portugal zal zich met eene dochter van den vorst van Hohenzollern-Sigmaringen in den echt begeven. — Vrijdag nacht heeft een windhoos eene storing veroorzaakt in de telegraafdienst tusschen Arnhem en Hamburg. Meer dan veertig palen zijn daardoor omgewaaid. — Te Rochester in de Vereenigde Staten heeft een zekere W. Winder zijn 8jarigen zoon, terwijl hij sliep, met eene gloeijende tang verschrikkelijke brandwonden toegebragt en zulks omdat de knaap het zelfde gloeijende haardgereedschap den vader, die voor het vuur in in slaap was geraakt, al spelende op de beenen had laten vallen. De vader noemde dit bijbelsche vergelding, doch de justitie dacht er anders over en deed den woestaard gevangen nemen, te meer omdat hij ook de moeder, die hem zijne wreede daad wilde beletten, met de tang een oog heeft uitgebrand. — Voor eenige dagen heeft de heer H. Friedberg dokter in de chirurgie, te Berlijn, eene zonderlinge kunstverrigting tot zijn vak behoorende, op de gelukkigste wijze volbragt: een kind van drie maanden, geboren met zes vingers aan elke hand en zes teenen aan elken voet, heeft hij de overtollige ledematen binnen zeer weinige oogenblikken ontnomen en het scheen dat de kleine patient weinig gevoel had van de operatie.

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijksafkondiging den 8 dezer: Th. Meskes, jm. 21 j. met M. J. Oerlemans, jd. 20 j.

Vlissingen, van 30 november tot 7 december.

Gehuwd: S. Lautrok, jm. 50 j. met R. Fettelar, wed. van N. Auten, 65 j. W. van Eck, jm. 26 j. met A. Naerebout, jd. 25 j. T. J. Swennen, jm. 32 j. met P. van de Sande, jd. 19 j.

Bevallen: E. de Bruijne, geb. van der Burgh, z. J. Stroo, geb. Wisse, z. E. van Tatenhoven, geb. Karreman, d. I. E. Roelop, geb. Rocholl, d. W. Scherer, geb. Dommisse, z.

Overleden: M. J. Bernard, d. 16 m. A. Paap, man van L. Zachariassen, 75 j.

Goes, van 30 november tot 7 december.

Bevallen: K. Karelse, geb. de Schipper, d. L. van de Velde, geb. Goedhart, z. J. C. Mijnsbergen, geb. den Boer, z.

Overleden: M. H. Hoogendorp, wed. 71 j. N. van Zweeden, d. 8 j. D. den Herder, z. 13 m.

Zierikzee, van 30 november tot 7 december.

Gehuwd: P. Luycx, jm. 30 j. met P. C. Mosselman, jd. 26 j.

Bevallen: J. van der Welle, geb. Dekker, z. L. Janse, geb. Wapens, z. A. Luycx, geb. Lokker, z. P. Bodt, geb. Mulder, z. P. J. de Boer, geb. van Nieuwland, z. M. Ribbens, geb. de Neeff, z. A. P. Harinck, geb. Phaff, z.

Overleden: C. van der Krap, wed. van J. C. E. Werner, 67 j. A. Roskam, man van P. de Wolf, 48 j. A. Rothuis, man van C. Ango, 39 j.

Verkoopingen en aanbestedingen.

* De bouw van een nieuw huis van arrest te Goes, ll. zaturdag aldaar aanbesteed, is voorloopig toegewezen aan den heer Nederloop te Dordrecht voor de ingeschreven som van f 31870. Voorts waren er nog inschrijvingen van den heer Geverdinge te Haarlem ad f 33300 en van den heer G. Dekker te Sliedrecht ad f 33975.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.

December 1861.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	Aanmerkingen.
1	West.	12	761.2	9.0	0.80	7.30	2.5	—	bewolkt.
2	Zo. t. Z.	1.5	776.1	7.2	0.82	6.90	0.2	—	ligt bew. heijig.
3	Z. t. O.	1	771.7	4.4	0.78	5.56	0.0	—	helder en heij.
4	ZOost.	6	769.5	3,4	0.80	5.32	0.0	—	helder en heij.
5	Z. ZO	10	756.6	1.4	0.80	4.66	0.0	—	regen.
6	Z. t. O.	8	756.3	4.4	0.90	6,36	2.5	—	bewolkt heijig.
7	Zw. t. N.	13	744.8	9.2	0.92	8.60	18.0	—	bew. en betr.

Thermometerstand.

6 dec. 's av. 11 u. 38 gr.
7 „ 's morg. 7 u. 41 „ 's midd. 1 u. 48 „ 's av. 11 u. 46 gr.
8 „ 's morg. 7 u. 50 „ 's midd. 1 u. 50 „ 's av. 11 u. 42 „
9 „ 's morg. 7 u. 46 „ 's midd. 1 u. 52 gr.

Buitenland.

Algemeen overzigt.

Het overtrekken der grenzen van Herzegowina door de oostenrijksche troepen heeft aan onderscheidene mogendheden aanleiding gegeven tot het vragen van ophelderingen aan het kabinet te Weenen. De heer von Rechberg, de minister van buitenlandsche zaken, heeft daarop aan de gezanten dier mogendheden verklaard dat de bedoelde troepenbeweging eene zuiver lokale beteekenis had, geene tusschenkomst in den strijd der Porte met de opstandelingen ten doel had, en dus niet kon beschouwd worden als eene interventie die met de bepalingen van het verdrag van Parijs in strijd is. De gezanten van Frankrijk en Engeland hadden daarop te kennen gegeven, dat zij volkomen bevredigd waren, maar toch schijnt de oostenrijksche regering niet volkomen gerust te zijn omtrent de wijze waarop het gebeurde te Parijs zal worden opgevat.

Zou de staat van Oostenrijks financiën beter worden? De Oestterreiche Zeitung wil het ons diets maken. Bij de vermelding dat de aanbieding van het budget nabij is, voegt ze tot geruststelling de mededeeling dat zulks alleen geschiedt om de bevolking met den waren toestand der financiën bekend te maken. De uitgaven voor de volgende maand zouden behoorlijk gedekt zijn, daar de belastingen geregelder dan ooit binnen komen.

In Rusland was tot nu toe een ministerraad eene onbekende instelling: de belangrijkste aangelegenheden werden òf door het hoofd van een departement òf door den keizer eigenmagtig beslist. Dat dit tot velerlei tegenstrijdige maatregelen moest aanleiding geven, ligt voor de hand, en men mag het dan ook als zeer heilzaam voor het stelselmatig regeringsbeleid aanmerken dat in de laatste dagen der vorige maand een keizerlijk besluit tot instelling van een dergelijken raad is uitgevaardigd. In dat besluit worden bepaaldelijk aangewezen de zaken welke in eene bijeenkomst der gezamenlijke ministers moeten worden overwogen. Zij betreffen de regeling der onderscheidene takken van algemeen bestuur, de wijzigingen in de bestaande wetgeving en de rapporten der verschillende departementen omtrent het door de regering verrigte.

Te Warschau heerscht groote verslagenheid ten gevolge der veroordeelingen van monseigneur Bialobrizeski tot tien jaren ballingschap en van zeven studenten van de israëlitische godsdienst en acht van de christelijke, tot het dienstdoen als soldaat bij het Orenburger korps.

Zeer afwisselend is de belangrijkheid der beraadslagingen in het italiaansche parlement, want hoewel men nog altijd bezig is de aangelegenheden van Rome en Napels te bespreken, zoo zijn een aantal redevoeringen, soms zeer lang gerekte, niet altijd van dien aard dat ze onze lezers belangstelling kunnen inboezemen. Wanneer er echter redenaars optreden die, òf door hun politiek karakter òf door de betrekking die zij bekleeden, meer dan gewoon gewigt in de schaal leggen, dan mogen we over het door hen gesprokene niet zwijgen, al kunnen we ook maar met een enkel woord de hoofdgedachte hunner rede opgeven. In een vorig nommer deden we zien hoe de heer Ratazzi zich aangaande het bezit van Rome als hoofdstad van Italie uitdrukte: hij stelde dat bezit als tamelijk nabij zijnde voor. De heer Buoncompagni, die den volgenden dag het woord voerde, was eene zeer verschillende meening toegedaan. Hij achtte het onmogelijk Rome te verwerven vóór dat Venetië bevrijd is, en wanneer het leger op 300,000 man zal gebragt zijn is het oogenblik daar om Venetië aan te vallen. Zoo lang Venetië in de magt van Oostenrijk is, zal Italië in oorlog gewikkeld zijn. Het is onmogelijk, zeide hij, buiten overleg met Frankrijk te handelen en men moet dus wel den vreemdeling in het land dulden. De weg dien de regering te volgen heeft is door het votum van het parlement aangewezen; tot nog toe verdient zij de onbepaalde goedkeuring.

De heer Ricasoli, de president van den ministerraad, die vrijdag het woord voerde trad in eene zeer uitvoerige uiteenzetting van de buiten- en binnenlandsche staatkunde. Veel overeenstemming was er tusschen zijne rede en die welke de heer Ratazzi, de voorzitter der kamer, eenige dagen vroeger gehouden had om de regering te verdedigen. De heer Ricasoli was vooral in geestdrift toen hij sprak over de alliancie met Frankrijk en deze verdedigde tegen aanvallen waaraan zij in de kamer had blootgestaan. Hij erkende dat de inwendige toestand van Italië nog veel gebrekkigs had. De veiligheid liet veel te wenschen over; de militaire magt was onvoldoende; de policie van de gevallene goevernementen verdorven; de rooverijen waren wel aanvankelijk door Cialdini onderdrukt, maar hadden zich later aan de pausselijke grenzen op nieuw vertoond. Daar moet men echter bij in aanmerking nemen dat de regering wel genoodzaakt was in de laatste jaren zich meer aan de staatkunde dan aan binnenlandsch bestuur te wijden, dat men thans voor uitbreiding van het korps karabiniers en door wijziging van het personeel der ambtenaren voor meerdere veiligheid tracht te zorgen, dat met Frankrijk een traktaat is gesloten om de rooverijen te keer te gaan. Wel is waar zeide hij — en hier vooral is de overeenkomst met het door den heer Ratazzi gesprokene merkwaardig — het romeinsche vraagstuk is nog onbeslist, maar in overleg met Frankrijk zal men tot een hervorming van het pausdom kunnen geraken; van geweld zou men in deze niets goeds kunnen verwachten. Men moet de katolieke bevolking niet dwingen, maar over-

jagen. Frankrijk heeft het voorstel tot schikking met den paus niet afgekeurd, maar alleen verklaard dat het nog geen tijd was tot verwezenlijking. De kamer kende nu de zienswijze der regering en kon dus een votum van vertrouwen of wantrouwen uitbrengen.

De minister van oorlog deelde daarop mede dat Italië in maart zal kunnen beschikken over een leger van 300,000 man, behalve de 40,000 vrijwilligers, waaraan hij hoopte dat Garibaldi veel zal toevoegen. Buitendien zou men nog op 120,000 man nationale gardes kunnen rekenen. Materiëel was er overvloedig.

Als dus overeenkomstig het gevoelen van den heer Buoncompagni wordt gehandeld, zal men in het voorjaar den aanval op Venetië kunnen te gemoet zien.

Den volgenden dag (zaturdag) gaf de heer Ricasoli op nieuw eenige opheldering over den toestand der openbare veiligheid te Bologna: die toestand was niet zoo erg als hij werd afgeschilderd. De zitting was echter meer merkwaardig ten gevolge van eene beschuldiging, door den heer Bertani den minister van binnenlandsche zaken toegeworpen, wegens schending van het brieven geheim. Zij gaf aanleiding tot een aantal protesten, persoonlijke kwesties, hevige uitvallen enz. Aan dat alles werd een einde gemaakt door het benoemen van eene kommissie om de beschuldiging door den heer Bertani gedaan, te onderzoeken.

Pater Pasaglia deed zaturdag zijn inwijingsrede als hoogleeraar aan de universiteit te Turijn. Hij had een talrijk gehoor en werd met geestdrift begroet.

De financiële nood waarin Frankrijk verkeert doet zich dagelijks meer gevoelen. Het geldgebrek van den staat deelt zich aan den handel mede en de toestand waarin zich een aantal handelshuizen bevinden wekt groote bekommernis. Men verzekert zelfs dat de moeijelijkheden thans grooter zijn dan gedurende de krisis van 1857, en zich althans veel meer tot alle takken van handel uitstrekken. Niettegenstaande ontzettende sommen aan kontanten zijn uitgevoerd om in de behoefte aan voedingsmiddelen te voorzien, blijven de prijzen van het brood en andere eerste levensbehoeften eene aanmerkelijke hoogte behouden. Deze omstandigheid wordt dan ook in Parijs te baat genomen om de werklieden tot ontevredenheid te stemmen en tot verzet aan te sporen. In de laatste dagen hebben een groot aantal werkbazen in de voorstad St. Antoine over den post gesteendrukte brieven ontvangen, met het opschrift „Om aan uwe werklieden mede te deelen." Velen hunner hebben die brieven op het bureau van policie overgelegd, maar toch schijnt het de zoo bekwame parijssche policie slecht te gelukken de ontwerpers op te sporen. Niemand verwondere zich zoo zich eerlang in Parijs bedroevende tooneelen voordoen.

Wat zullen we zeggen van het amerikaansch-engelsch konflikt? De polemiek der engelsche en fransche dagbladen is onuitputtelijk; daarbij komen die uit Amerika ons met allerlei geruchten overstelpen. Met die, zoo als bijv. van het reeds ter dood brengen der onlangs gearresteerde kommissarissen der zuidelijken, zullen we onze lezers niet lastig vallen. Belangrijker is het de stemming in Engeland en Frankrijk na te gaan, om voor zoo ver dat mogelijk is tot eenig gegrond vermoeden te komen omtrent de houding die deze mogendheden zullen aannemen. Wil men waarde hechten aan het beweren van de Morning post — en dat wil men natuurlijk, want dat blad is het orgaan van lord Palmerston, maar de waarde blijft toch altijd betrekkelijk — dan voorzeker is de kwestie zeer eenvoudig, en zullen de fabriekanten van Liverpool en Manchester, die reeds van den aanvang van den strijd tusschen de amerikaansche staten voor het zuiden hebben partij gekozen, weldra bevredigd zijn. Maar, zoo als teregt wordt opgemerkt, de debatten zijn bij lang na nog niet gesloten. Het is zelfs niet genoeg dat naast de stem van de fabriekdistrikten, welke tot nog toe den boventoon had, ook die van het overige gedeelte der engelsche natie gehoord worde, voor 't welk de slavernij een gruwel is. Het is niet genoeg dat de zaak in betrekking tot de verschillende sympatiën wordt bekeken: vooral het regt moet worden geraadpleegd. Of zou werkelijk ook hier het eigenbelang alleen beslissen? Wat al berekeningen worden er niet reeds gemaakt: we zullen dat straks zien als we een artikel uit het Journal des débats van naderbij beschouwen. Uit het oogpunt van het volkenregt is de wettigheid der arrestatie intusschen zeer betwistbaar te achten, en ten dien opzigte verdient wel in aanmerking te worden genomen het gevoelen dezer dagen door de Gazette des tribunaux geuit, dat hierop neer komt. Zoo de kommissarissen al oorlogskontrabande waren, hadden zij niet mogen worden opgeligt, daar zelfs kontrabande van een onzijdige haven naar de andere mag vervoerd worden. Mogt in enkele gevallen hierop uitzondering gemaakt zijn, dan was het waar bedrog gebezigd werd en men kontrabande aan den vijand zocht te doen toekomen. Het blad behandelt hierna ten overvloede de vraag, of de afgevaardigden kontrabande waren. Volgens de bestaande verdragen en het daarop gegrond regt, mogen burgers van oorlogvoerende partijen, zoo lang zij onder onzijdige vlag zijn, niet gevangen genomen worden. In de meeste verdragen ten deze waarvan een aantal door de Vereenigde staten onderteekend is, komt voor, dat de oorlogvoerenden hunne wederzijdsche onderdanen onder onzijdige vlag slechts in zooverre mogen gevangen nemen, als zij zijn oorlogslieden in dienst van den vijand. Dit is dus eene uitzondering op den regel dat alle onderdanen zich vrijelijk bewegen, en die uitzondering strekt zich dus niet verder uit, dan voor wie zij is vastgesteld, en dus niet tot afgevaardigden. Het noorden echter beschouwt de zuidelijke staten als opgestane staten. Het zou evenwel de regten der onzijdigheid schenden, zoo het de onzijdigen wilde beletten hunne betrekkingen met die staten voort te zetten, want de onzijdigen hebben het regt hunne betrekkingen met beide oorlogvoerende partijen voort te zetten, mits zij zich niet met den oorlog bemoeijen. Zijn echter de zuidelijken rebellen, dan had de president Lincoln langs diplomatischen weg hunne uitlevering mogen verzoeken, maar hij had ze niet mogen laten opligten.

Intusschen hebben eenige regtsgeleerden in Amerika verklaard dat de gevangenneming der kommissarissen volkomen wettig is, maar dit heeft de ongerustheid van het publiek over eene vermoedelijke vredebreuk met Engeland niet verminderd.

Zoo als we zeiden houdt het Journal des débats zich bezig met de vraag wat het eigenbelang aan Engeland voorschrijft. Engeland — zegt de heer Prevost-Paradol, in deze de woordvoerder — heeft een tweeledig belang bij de afscheiding van noord en zuid. In de eerste plaats zou daardoor de ontwikkeling van de maritieme en politieke kracht van de noordelijke staten langen tijd worden tegengehouden, maar in het zuiden zou een landbouwende staat gevestigd worden door engelsche kapitalen te ontginnen. Frankrijk zou in eene afscheiding slechts een ramp zien. Immers wanneer de scheuring tot stand komt, zullen de noordelijke staten jaren werk hebben om zich te herstellen, en zoo in dien tusschentijd een oorlog tusschen Frankrijk en Engeland mogt uitbreken, dan zou het gemis eener achting gebiedende neutrale vlag, zoo als de amerikaansche thans is, door Frankrijk diep gevoeld worden. Frankrijks belang brengt dus mede dat de goede verstandhouding tusschen het noorden en het zuiden hersteld worde. Een bijzondere reden tot het handhaven van eene strikte onzijdigheid voor Frankrijk, is daarin gelegen dat de neutrale fransche vlag, zoo het onverhoopt tot een oorlog mogt komen, zeker de meest geëerbiedigde zou zijn, waaruit voor den handel van dat land voordeelen kunnen ontstaan, die welligt den vrede zullen overleven.

Op onderscheidene werven in Engeland wordt met alle kracht dag en nacht doorgewerkt om een groot aantal stoomschepen gereed te maken. Naar Canada worden reeds aanzienlijke strijdkrachten overgebragt.

Zeetijdingen.

Den 8 dezer zijn de reede van Vlissingen gepasseerd voor Antwerpen bestemd: *Lady Kingsale*, gez. Gilland, Seville; *Welcome*, gez. Wright, Londen; *Exodus*, gez. Williams, Callao; *Predars*, gez. Garad, Havanna; *Charbonnier*, gez. Cappé, Bayonne; *Westkwartier*, gez. Dijk, Montevideo.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 9 december.

De markt was heden flaauw. Bij eene verlaging van f 1 bestond weinig kooplust.

Graanmarkten.

Amsterdam 9 december.

Tarwe en gerst vast.
Raapolie op zes weken f 42¼. Lijnolie op zes weken f 37.

Rotterdam 9 december.

Gerst, haver, paarden- en bruineboonen waren heden 20, erwten 30 en wit zaad 50 cent lager; boekweit daarentegen was 20 cent hooger. Overigens is ons geene verandering opgegeven.

Axel, 7 december.

Tarwe f 11,45 a f 12,30; Rogge f 8,40 a f 8,65; Wintergerst f 6,55 a f 6,70; Zomer dito f 5,80 a f 5,95; Haver f 3,25 a f 3,90; Paardenboonen f 8,20 a f 8,65; Bruineboonen f 11,20 a f 13,05; Groene erwten f 10,75 a f 11,65; Gele dito f 9,35 a f 10,25; Graauwe dito f 11.20 a f 13,05; Boekweit f 6,55 a f 6,75.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 9 december.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	62⅛
	dito Nationale dito	3	„	74⅜
	dito dito dito	4	„	97¾
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	135¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	100⅜
	Certifik. Hope & co.	4	„	71¼
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	90⅛
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			187½
	Leening 1860.	4½	„	87¾
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	72¾
Spanje.	Obligatien	2	„	41¼
	dito binnenlandsch	3	„	46⅛
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	44⅛
	dito amsterdamsche	5	„	68
	dito nationale	5	„	53¾
	dito 1847/1852	2½	„	23½
	Bank aktien	3	„	—
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	53¼
Portugal.	Obligatien	3	„	44¾
	dito nieuwe	3	„	43¾
Grenada.	dito			14⅝
Venezuela.	dito	2¼	„	20
Illinois.	dito	7	„	—
Mexiko.	dito	3	„	—

Londen 7 dec., ten 12 ure. Konsols, 90.
Weenen 7 dec. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 67,60.
Parijs 7 dec. (slotpr.) 4½ pct. kompt. —,— 3 pct. 67,60.

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 5 december.

Metalliek f 21,85; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,80; Engelsche Russen f 11,80; Fransche f 55,87½ Belgische f 56,—; Pruissische f 34,87½; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 32,75; Russische in zilveren roebels f —,—; Poolsche in fl. f 27,25; Nationale metalliek f 29,05; Dollars f —,—.

Weldadigheid.

Middelburg, 9 december 1861.

De Vereeniging tot het bezoeken der armen, maakt dankbare melding voor de ontvangst der volgende giften: den 2 dezer van N. N. tien moltonnen dekens, en den 5 van A. L. een bankbiljet H. 5810, groot f 200.

Zij neemt tevens deze gelegenheid waar om te verzoeken, dat diegenen harer stadgenooten, die SOEPKAARTEN aan de Vereeniging hebben afgestaan, of dit nog wenschen te doen, met eene spoedige toezending daarvan, ook willen opgeven de personen of huisgezinnen die zij daarmede wenschen begunstigd te zien.

De directie der Vereeniging,
J. J. DE KANTER, voorzitter.
N. VERHULST Wz., penningmeester.

Advertentien.

Zeer voorspoedig bevallen van een' Zoon M. W. GOBIUS DU SART, geb. SCHORER.
Arnemuiden, den 8 December 1861.

AANKONDIGING.

Bij in debet geregistreerd Exploit van Dagvaard, den 30 November 1861 beteekend, door den Deurwaarder OTTO VERMIJ, te Rotterdam, is een Eisch tot **Echtscheiding** ter zake van kwaadwillige verlating ingesteld, door MARIA SCHOONEVELD VAN BUUREN, Werkvrouw, wonende te Vlissingen, tegen haren Echtgenoot WILLEM PAULUS VAN DER MAREL, Werkman, regtens wonende te Vlissingen, zich ophoudende te Rotterdam. — Geschiedende hiervan aankondiging ingevolge de wet.

De Procureur, occuperende voor de Eischeres,
J. M. BRIEVE.

De Burgemeester van **Kadzand en Retranchement** roept bij deze op een ieder, die vermeent regt te hebben op de opbrengst der navolgende, onder zijn beheer gekomen Goederen, als: een stuk Eikenhout, lang 5 Ellen; 6 dito Gordingen van onderscheidene lengten; 3 dito Balken, lang 3 El 50 dm.; eenige Eiken Zeepalen, lang 3 El 50 dm.; 12 stuks dito Planken, lang van 2 tot 5 Ellen, breed 23 en dik 6 duim; een Dennen Balk, lang 6 Ellen, gemiddeld dik 35 en 40 duim, en een Olmen Balk, lang 6 El 85 duim, gemiddeld dik 18 en 21 duim. — Zijnde al deze Goederen ongemerkt.

In de Gemeente **Tholen** wordt, bij eene Bijzondere door de Gemeente gesubsidieerde School voor gewoon lager en meer uitgebreid Onderwijs, alwaar slechts een beperkt aantal Kinderen schoolgaan, om met 1 April 1862 in betrekking te treden, een **Hoofdonderwijzer** gevraagd, bevoegd tot het geven van onderwijs in de Fransche taal en de Wiskunde, op eene Jaarwedde van ƒ 1300. Zij die eene akte volgens art. 72 der wet voor de Fransche taal of acten voor andere levende talen bezitten, zullen bijzonder in aanmerking komen.

Men adressere zich met franco Brieven bij den Heer Mr. T. A. WAGTHO, Advokaat te Tholen.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

DEPARTEMENT MIDDELBURG.

Vergadering op Woensdag den 11 December 1861, des avonds ten zeven ure. — Verslag van het Departement en Voorlezing.

F. NAGTGLAS, Secretaris.

Dirigerende Leden der TEEKEN-AKADEMIE hebben het, na het vertrek der Heeren POUWELSEN, van groot belang en overeenkomstig hunne roeping geacht, om van hunnentwege in de door dat vertrek ontstane leemte van onderwijs in de Teeken- en Schilderkunst te voorzien.

Op welwillende aanwijzing van den Heer HERMAN TEN KATE, te Amsterdam, hebben zij den Heer J.W. GERSTENHAUER ZIMMERMAN uitgenoodigd zich alhier te vestigen.

Op grond daarvan aarzelen zij dan ook niet dien Heer tot het geven van voorzeid onderwijs ruimschoots aan te bevelen.

Dirigerende Leden voornoemd,
BIJLEVELD VAN SEROOSKERKE, Voorz.
J. D. M. DE STOPPELAAR, Secretaris.

Voldoende aan de vereerende uitnoodiging van dirigerende Leden der Teeken-Akademie van Middelburg, om mij als **Kunstschilder** alhier te vestigen, heb ik de eer het geachte Publiek te berigten dat ik mij ter woon heb begeven op den Kinderdijk, P 97, mij aanbevelende tot het vervaardigen van Portretten, het geven van Lessen in de Schilder- en Teekenkunst enz.

Middelburg, 7 December 1861.
J. W. GERSTENHAUER ZIMMERMAN.

4 en 4½ per Cent
HYPOTHEEK-OBLIGATIEN.
DE NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK geeft

Schuldbrieven uit tot 4 pCt. 's jaars, voor 1, 2, 3 of 4 jaren, en tot 4½ pCt. 's jaars voor 5, 10, 20, 30 of 40 jaren.

Formulieren tot aanvraag om Schuldbrieven of tot Voorschot op Hypotheek, zijn te verkrijgen bij de Heeren DE KANTER & HORDIJK, te Goes; L. E. HENDRIKSE, te Middelburg; R. KOOLE, te Zierikzee; J. P. KIEBOOM, te Westdorpe; M. W. TEN BENGEVOORT, te Aardenburg, en P. J. VAN SANTEN, te Breskens.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 24 December 1861, des namiddags ten 2 ure, zal door of van wege het Bestuur der Godshuizen te Middelburg, in een der Vertrekken van het Gesticht no. 1 (GASTHUIS), in het openbaar worden aanbesteed:

Het **afbreken** en op nieuw **opbouwen** van een **WASCHHUIS;** het maken van een **nieuwen REGENBAK,** en het uitvoeren van eenige **Herstellingen** aan het OUDE MANNEN- EN VROUWEN- en ARM-WEESHUIS, op de Heerengracht; volgens Bestek, Voorwaarden en Teekening, in laatstgenoemd Gesticht ter inzage nedergelegd.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Gemeente Bouwmeester, door wien, gedurende de drie werkdagen vóór de Besteding, telkens des voormiddags ten 10 ure, aanwijzing in loco zal worden gedaan.

De Inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk daags vóór de Besteding, ten Kantore van den Secretaris-Penningmeester, franco zijn ingezonden.

Het Bestuur der Godshuizen,
HUBERTUS REKKER, Voorzitter.
WILL. JOH. ZIP, Secr.-Penningm.

OPENBARE VERKOOPING
om gereed Geld,

binnen **Vlissingen,** op **HEDEN** den 10 December 1861, des voormiddags ten 11 ure, van **een gedeelte van den INVENTARIS** van het bij Zoutelande gestrande Noordsche BARKSCHIP EMIGRANT, bestaande in Zeilen, Touwwerk, Ankers, Kettingen, Metaal, een stuk van den Achtersteven van gezegd Schip, waaraan twee Metalen Vingerlingen, en wat meer zal worden geveild;

En te **Zoutelande,** op MORGEN (Woensdag 11 December 1861), des voormiddags ten 11 ure, van het **WRAK** van gemeld BARKSCHIP, hetwelk is Kopervast en verdubbeld met Metaal, waarvan wel een deel is afgesloopt, doch een ander deel nog aan de huid van onder vast zit; voorts nog een gedeelte van deszelfs **Inventaris,** bestaande in staand en loopend Want, Zeilen, Ankers, Kettingen, eene Boot, Scheeps-Afbraak en wat meer zal worden geveild.

Informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris D. UYTTENHOOVEN, te Vlissingen.

OPENBARE VERKOOPING op Donderdag den 12 December 1861, des namiddags ten één ure, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT en Getuigen op het Noordplein, in het gesloopt wordende voormalig **Arm Wees- of Werkhuis,** van eene aanzienlijke partij

AFBRAAK EN WERKHOUT,

waaronder zware Eiken Balken, Gordingen, Muurplaten, Kinderbalken, Schutsel- en Mestputpalen, Eiken Sparren, Latten, Vloer- en Beschotdeelen, Schrooijen en meer andere Goederen, ten dage der Verkooping voor een ieder te zien.

Zijnde aldaar tevens UIT DE HAND TE KOOP:
Metselsteen, Pannen en Werkhout.

De Notaris Mr. A. E. VAN DISHOEK zal, ten verzoeke zijner Principalen, op Maandag 23 December 1861, des voormiddags ten 10½ ure, in de Herberg bij JAN DE ZAAIJER te **'s Gravenpolder,** eerst in twee Perceelen en vervolgens in massa veilen **52 stuks zware OLMEN** en **90 stuks zware ESSEN BOOMEN,** hebbende eene dikte van 1,40 à 1,30, staande in het Bosch den HOOGEN UITSLAG bij **Kwistenburg,** Gemeente 's Gravenpolder, aankomende den Heer LENSHOEK VAN ZWAKE en Erven P. BURGER.

Na afloop dezer Veiling zal in het openbaar voor zeven jaren worden VERPACHT **DE GROND** van voormeld Bosch, hebbende eene grootte van 1 B., 8610.

PUBLIEKE VERKOOPING bij **opbod en afslag,** op Maandag den 23 December 1861, des avonds ten zeven ure precies, op de Bovenzaal van de Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT, van

1. **Een HUIS en ERVE,** genaamd DE ZON, staande en gelegen in den Kortendelft te Middelburg, wijk F no. 24, Kadastraal bekend sectie B no. 596 gedeeltelijk.
2. **Een PAKHUIS en ERVE,** gedeeltelijk ingerigt tot Kantoor, staande naast en gemeenschap hebbende met het eerste Perceel, gemerkt wijk F no. 25, Kadastraal bekend sectie B no. 596 gedeeltelijk en no. 597.
   Gemelde twee Perceelen zullen eerst afzonderlijk en daarna te zamen worden geveild.
3. **Een HUIS en ERVE** in de Nieuwstraat te Middelburg, wijk G no. 211, Kadastraal bekend sectie B no. 900.
4. **Een HUIS en ERVE** met daarbij behoorend **Moesland,** staande en gelegen in de Gemeente Middelburg, in den Schotelweg, wijk R no. 43, Kadastraal bekend sectie E no. 272 en 273, groot 21 Roeden 85 Ellen.

Voorschreven Perceelen zijn des Vrijdags vóór en op den Verkoopdag voor een ieder te zien, van des voormiddags 11 tot des namiddags 3 ure; de beide eerste alleen op vertoon van een Toegangbiljet, verkrijgbaar bij de Notarissen P. VAN DE GRAFT en D. VERHULST, bij welke nadere informatien te bekomen zijn.

VERKOOPING in de BANK VAN LEENING te **Middelburg,** op Woensdag den 8 Januarij 1862, tegen dadelijke betaling van de openstaande **PANDEN,** beleend in de maanden Julij, Augustus en September 1860, en afdoening van Rente tot op Vrijdag den 27 December 1861.

Op Maandag den 6 Januarij 1862, van 10 tot 2 ure, voor een ieder te bezigtigen. — Ingang Heerenstraat.

VERKOOPING op **Schoonenburg,** Zaturdag 4 Januarij 1862, van **Kaphout** en eenige **Boomen.**

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Zaturdag 11 Januarij 1862, 's morgens om 10 ure, in de Oranjebosschen en op de Buitenplaats **Overduin,** van geslagen **Essen** en **Elzen KAPHOUT** benevens Wilgen Kaphout op Stam enz.

UIT DE HAND TE KOOP, van stonden aan, eene
VISSCHERS SCHUIT,
op het Strand bij Zoutelande. — Nadere inlichting bij JAKOBUS MINDERHOUD Pz. te Westkapelle.

CONSERVATIE DER OOGEN.

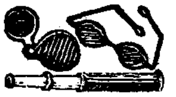

Daar het algemeen bekend is dat het Gaslicht, voor de gezigts-organen de schadelijkste gevolgen kan te weeg brengen, en door de Faculteit gebleken is dat de Periscopische Glazen hetzelve weder herstellen, zoo berigt de ondergeteekende dat hij alhier is gearriveerd met eene collectie **BRILLEN** in Goud, Zilver, Schildpad, Pleet en Staal, voorzien van eigen vervaardigde zuivere Periscopische Glazen, welke ook boven alle andere voor **Avondbrillen** gepreefereerd worden. Hij waarschuwt een ieder zich te wachten voor die schadelijke Brillen, welke dagelijksch aan de Huizen aangeboden worden, welke onregelmatig gevormd zijnde, de schromelijkste nadeelen aan de oogen veroorzaken.

Hij zal dagelijks te spreken of te ontbieden zijn in het Nederlandsch Logement, en verzekert allen, die hem met hun vertrouwen gelieven te vereeren eene soliede behandeling.

NB. Hij zendt ook niemand met zijne Glazen rond.
J. A. VAN DAM,
Mechanisch Oogheelkundige van Dordrecht.

„De Heer J. A. VAN DAM, Brillenslijper van Dordrecht, „gedurende een aantal jaren deze en andere Steden in „de Provincie Zeeland bezoekende, met eene groote en „keurige collectie Brillen voor alle ooggebreken, die door „een of ander soort van Bril kunnen worden verholpen „of te gemoet gekomen, is bij den ondergeteekende door „eene langdurige en ruime ondervinding bekend als iemand „die, ten opzigte der doelmatige toepassing van Brillen, „alle aanbeveling verdient, — weshalve hij deze verklaring heeft afgegeven om te doen dienen, waar zulks „mogt worden noodig geacht.

„Middelburg, Junij 1853, V. LISSA.
Stads Heel- en Verloskundige."

IN LOSSING **Brusselsche Kolen** voor JOHs VAN DER LEYE, firma BEHEYDT & Co.

IN LOSSING **Brusselsche Kolen.**
WED. A. PIETERSE.

Tegen Maart aanstaande worden gevraagd twee **Winkeljufvrouwen** en één **Bediende,** volkomen met het vak van Manufacturen en Modes bekend en van goede Getuigschriften voorzien. Salaris van f 1 tot f 300. Adres met franco Brieven onder de letters N. N. bij de Boekhandelaars VAN BENTHEM & JUTTING.

Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg wordt uitgegeven:

ALBUM
VAN
BUITENLANDSCHE LETTERVRUCHTEN.

De jaargang 1861, thans compleet, bevat de volgende stukken:

Het erfgoed van St. Petrus. — Braziliё. — De verkiezing van den president der Vereenigde Staten. — Ferdinant de Lesseps. — Niets nieuws onder de zon. — De toestand van Mecklenburg. — De oudheden der Vereenigde Staten. — Zilver in Californië. — De schilder Decamps. — Eene romeinsche gevangenis. — De naai- en stikmachines. — Venetië. — De engelschen vóór vijf en dertig jaren. — De Guano-eilanden. — Het water. — Canada en het noordwesten van Amerika. — De Victoria-brug. — Victor Amadeus, de eerste koning van Sardinië. — Aix-les-Bains in Savoye. — De adjudant van Calcutta. — De physische geographie der zee. — De onderzeesche telegrafie. — De ontwikkeling van het engelsche parlement. — Zuid-Carolina. — De fransche diplomaten sedert 1848. — De duitsche, vlaamsche en hollandsche schilderschool. — Het vertegenwoordigend stelsel in Pruissen. — De lijfeigenschap in Rusland. — Savoye. — Eene zwarte bladzijde uit de russische geschiedenis. — De jongste ontdekkingen in Afrika. — De posterijen en de post-spaarbanken in Engeland. — Kunstparelen. — De franschen voor vijf en dertig jaren. — De verbondene staten van Noord-Amerika. — De stad Weenen. — Een bezoek aan het hof van Cambodja. — De duikerklok. — De zeden en gewoonten der Oost-Afrikaansche negers. — De baden van Lucca. — Het huwelijk in Engeland. — Vulkanen. — De grondwetten der staten van de noord-amerikaansche unie. — Het eten van rattenkruid. — De protestansche beweging in Italië. — De noordamerikaansche unie in hare geschiedkundige ontwikkeling.

Prijs per jaargang (naar verkiezing in 4 driemaandelijksche deelen of in 12 maandelijksche afleveringen) *f* **6.—**

JOANNES ANTONIDES, BIJGENAAMD VAN DER GOES, en algemeen bekend als JOANNES ANTONIDES VAN DER GOES, werd in 1647 te Goes geboren. Hij was een uitstekend Dichter van zijn tijd. Zijne Gedichten, vervat in 2 deelen, zijn in 1827 te Leyden op nieuw uitgegeven, met bijvoeging van één deel Aanteekeningen van Mr. W. BILDERDIJK. Deze 3 deelen bevatten te zamen 700 bladzijden druks.

De ondergeteekende, als tegenwoordige eigenaar van genoemde uitgaaf, biedt die aan de vereerders van den Zeeuwschen Dichter tijdelijk aan voor den geringen prijs van

EEN GULDEN EN VIJF-EN-ZEVENTIG CENT.

Wie van deze gelegenheid wenscht gebruik te maken, wende zich tot zijnen Boekverkooper. De voorraad is zeer klein.

LEYDEN. P. ENGELS.

Bij VERBRUGGEN & VAN DUYM te ROTTERDAM, wordt uitgegeven dan

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE:
VARIA.
VERSPREIDE GESCHRIFTEN.

(Ook onder den titel van REDEVOERINGEN, VERHANDELINGEN en VERSPREIDE GESCHRIFTEN. *Tweede Bundel.*) 423 pag. gr. 8vo. Prijs ingenaaid *f* 3,75, gebonden *f* 4,30.

INHOUD: I. Iets over Da Costa. — II. Dichterlijk genie, eene Schillerstudie. — III. De Vriendinnen van Christus in het Graf, eene Schefferstudie. — IV. De Groote Kerk te Rotterdam. — V. De Ruïne van Tyrus. — VI. Een Papieren Noodmunt, de Gustaaf-Adolf-Vereeniging aanbevolen. — VII. Eéne uit Duizend. — VIII. Een Christelijk Huwelijk. — IX. Het verlorene gezocht. — X. Iets over de methode der gewijde welsprekendheid. — XI. Vertaalde Poëzy. — XII. Uit de Reisportefeuille: 1. Bazel. 2. Norderney. 3. Berlijn. 4. Genève — La Torre.

Voor de Bezitters der vroeger uitgegevene nos. I, II, VI, zijn de overige 9 Stukken **afzonderlijk** te bekomen, met Voorwerk en Omslag ter completering à *f* 2,25.

MOZES.
TWAALF LEERREDENEN.
TWEEDE DRUK.

392 pag. gr. 8vo. Prijs ingenaaid *f* 3, gebonden *f* 3,60.

HET ZELFDE BOEK: VOLKSUITGAVE.
PRIJS *f* **1,90.**

CHRISTOLOGIE.
ONDERZOEK NAAR DEN PERSOON EN HET WERK DES VERLOSSERS.

Een Handboek voor Christenen, die weten willen in wien zij gelooven. — Drie Deelen compleet, te zamen 1660 pag. gr. 8vo. Prijs ingenaaid *f* 15,35, gebonden in drie verguld en zwart Linnen banden *f* 17,30.

Het **Algemeen Overzigt,** aanwijzende den belangrijken Inhoud van dit geheel oorspronkelijk Werk, is op verlangen GRATIS te bekomen.

Bij de zelfden is mede onlangs verschenen:

GESCHIEDENIS DER CHRISTELIJKE GODSDIENST EN KERK.

Door Dr. A. NEANDER; uit het Hoogduitsch vertaald door W. C. MAUVE.
Negen Deelen, met Algemeenen Bladwijzer, compleet *f* 40,80.

GESCHIEDENIS DER HERVORMING IN DE XVIde EEUW.

Door Dr. J. H. MERLE D'AUBIGNÉ.
TWEEDE DRUK.
Op nieuw uit het Engelsch vertaald door J. OUDIJK VAN PUTTEN.
Vijf Deelen Roijaal 8vo. — Prijs *f* 24.

De exemplaren die men vóór het einde dezes jaars bestelt zullen nog voor den inteekenings-prijs (*f* 15) afgeleverd worden. De prijs van den eersten druk was bij inteekening *f* 31,25.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in December.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	10	's morg.	7 ure.	Woensdag	11	's morg.	10,15
Donderdag	12	„	7,30	Vrijdag	13	„	6 ure.
Zondag	15	„	9,30	Maandag	16	„	7
Dingsdag	17	„	10,30	Woensdag	18	„	7
Donderdag	19	„	5,30	Vrijdag	20	„	8,30
Zondag	22	„	7	Maandag	23	„	8,30

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van dingsdag 10 december 1861.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Hoofdstuk V der staatsbegrooting.

Zitting van donderdag 5 december.

In de zitting van heden, die door een alleraanzienlijkst getal toehoorders op de openbare en de gereserveerde tribunes der kamer werd bijgewoond, zijn de algemeene beraadslagingen over de begrooting van het departement van binnenlandsche zaken aangevangen, nadat eerst door den heer van Heiden Reinestein rapport was uitgebragt over het adres, bij hetwelk de studenten der Delftsche akademie zich met hunne bezwaren tot de kamer gewend hebben. De kommissie voor de verzoekschriften had de vraag overwogen of aan minderjarigen, gelijk de meesten der adressanten zijn, volgens de grondwet het regt van petitie kan worden toegekend. Wegens het hoog belang van het onderwerp echter, en daar het hier eene rijksinrigting geldt, terwijl bovendien de studenten zich en corps tot de kamer hebben gerigt, heeft de kommissie niet geaarzeld de adressanten ontvankelijk te verklaren en dus de nederlegging van het verzoekschrift ter griffie voorgesteld, daar de zaak der Delftsche akademie bij dit hoofdstuk der begrooting een onderwerp van beraadslaging moet en zal uitmaken. De vergadering vereenigde zich met die konklusie der kommissie.

Daarop nam de heer *Olivier* het woord over het hoofdstuk. In de eerste plaats bestreed hij de onderstelling van den minister van binnenlandsche zaken, dat het voorloopig verslag der kamer het werk der vijf rapporteurs zou zijn. Het verslag was niets anders dan de getemperde mededeeling van hetgeen door de rapporteurs uit de verschillende afdeelingen in hunne algemeene vergadering was overgebragt. Spreker zou echter niet aanduiden waarin de tempering bestond, omdat dan zou blijken welke de wezenlijke uitdrukkingen waren geweest. Doch spreker vroeg van waar de minister het regt ontleende tot uitvallen, die, wanneer zij indruk maakten, den doodslag zouden toebrengen aan de vrije diskussie in de afdeelingen. De regering behoorde de regten en vrijheden der volksvertegenwoordiging te eerbiedigen.

Ook de heer *Storm van 's Gravesande* bestreed de stelling, dat het verhandelde in de afdeelingen onjuist zou zijn weder gegeven in het verslag. Hij keurde den toon der memorie van beantwoording af, die de waardigheid der regering benadeelde; de regering had geen regt dien toon aan te slaan tegen de kamer, een toon die niet van grofheid was vrij te pleiten, en de diskussie bijna onmogelijk zou maken. Het verslag der kamer was zeker sterk, maar te beweren dat het niets dan onbewezen beschuldigingen bevatte, ging te ver. Spreker toonde op vele punten aan, dat zij integendeel zeer gegrond waren. Ook op de uitzetting der uitgaven was te regt gewezen, want, wanneer men goed nacijferde, was dit hoofdstuk niet f 543,000, maar f 862,000 hooger dan verleden jaar. Naar het inzien van den spreker was de minister goed, maar zwak; hij achtte de zaken aanvankelijk te ligt, geraakte daardoor in moeijelijkheid en trachtte zich dan met een stouten greep te redden. Spreker vreesde dat dit hoofdstuk zou worden aangenomen. Hij van zijn kant zou zich met de amendementen ter vermindering, die hem doeltreffend voorkwamen, vereenigen, maar dan toch tegen het hoofdstuk stemmen, daar zijn pligt als vertegenwoordiger des volks hem dit gebood.

De heer *Hoekwater*, ofschoon de begrooting te hoog vindende en dus gezind om amendementen ter vermindering goed te keuren, kon zich over het algemeen met het regeringsbeleid van den minister wel vereenigen; maar toch, indien hij van den minister geene bevredigende ophelderingen ontving over de onverklaarbare en noodlottige maatregelen, die tegen de Delftsche akademie genomen zijn, zou hij tegen het hoofdstuk moeten stemmen.

De heer *Lycklama à Nyeholt* was ontevreden, omdat het programma van 23 april jl. niet in behoudenden zin wordt uitgevoerd; maar toch zal hij voor dit hoofdstuk stemmen, op grond: 1. van de zekerheid, dat de meerderheid deze begrooting toch zal aannemen, en 2. van de vrees dat anders in het binnenlandsch beheer en vooral in den aanleg van spoorwegen vertraging zal ontstaan.

Ook de heer *Zijlker*, ofschoon bedenking hebbende tegen de politiek van dezen minister en tegen het hooge eindcijfer, zal voor het hoofdstuk stemmen, omdat het door amendementen verbeterd kan worden.

De heer *van Heukelom* becijferde, dat deze begrooting niet, gelijk de minister had gezegd, f 493,832, maar f 762,000 hooger was dan de vorige, voornamelijk ten gevolge van de groote uitbreiding van het subsidiestelsel voor openbare werken en voor onderwijs, kunsten en wetenschappen. Naar aanleiding van het voorgevallene over het voorloopig verslag, betoogde spreker dat de minister zwak was, omdat hij geen stelsel had. Dit bleek met opzigt tot de verschillende verbouwingen, de inrigting der militiewet, de Delftsche akademie, enz. De politiek van het vorige kabinet was in het tegenwoordige overgegaan. Als spreker dus deze begrooting afkeurde, gold dit votum het gansche kabinet. Echter zou hij niet alle hoofdstukken verwerpen; wel bijv. finantien, omdat dit van slecht beleid der finantiele zaken getuigt, maar niet marine, gelijk hij ook justitie niet afgestemd had.

De heeren *Luyben*, *Dirks* en *van Eck* verdedigden den minister. De laatstgenoemde oordeelde, dat het tegen de regering gerigte verwijt van zwakheid, ook tegen de oppositie kon gekeerd worden. Het eindcijfer van dit hoofdstuk was wel hoog, doch ook in dat opzigt deelde hij niet al de aangevoerde bezwaren.

De heer *de Poorter* gaf in een paar woorden zijne overtuiging te kennen, dat het ministerie van binnenlandsche zaken te omvangrijk is voor één man, zoo dat hij de oprigting van een ministerie van openbare werken wenschte, mits dan de beide departementen van eeredienst wierden opgeheven.

De *minister van binnenlandsche zaken* wederlegde daarop breedvoerig de schriftelijk en mondeling ingebragte bezwaren. Zijn toon in de memorie van beantwoording was niets anders dan de getemperde uitdrukking van zijn diep gekrenkt gevoel over de aantijgingen die bij het voorloopig verslag tegen hem waren gerigt. Hij wenschte te weten of die toon van de gansche kamer was uitgegaan en hoopte en verwachtte dat dit door een votum zou worden uitgemaakt. Mogt dit het geval zijn dan zou hij voor die beslissing bukken, maar ook geen dag langer met deze kamer kunnen werken. Hij herhaalde dus den wensch, dat eene motie in dien zin zou worden gedaan, dat daardoor kon worden uitgemaakt of hij verder aan de regering zou blijven, dan of de partij daaraan zou komen, die sedert 1853 niet meer aan het bestuur was geweest, maar sinds dien tijd stelselmatig oppositie voerde tegen alle regeringen. Even overdreven als de beschuldigingen van zwakheid, werkeloosheid enz. waren, waren ook die betrekkelijk het verhoogde cijfer van de begrooting, daar men bij de beoordeeling daarvan de noodzakelijkheid der uitgaven, naar het hoofd nog ... het gevoelen van den minister was de regering altijd met kracht en waardigheid te werk gegaan.

De heeren *ter Bruggen Hugenholtz* en *Dullert* wederlegden hetgeen de minister gezegd had ten opzigte der partij, die in 1853 uit het bewind was geraakt, en betoogden dat die partij steeds getrouw was gebleven aan hare beginselen, terwijl men bij de ministeriën na 1853 telkenmale wankelbaarheid en zwakheid had waargenomen. Die partij zou dan zeker ook dit ministerie niet ondersteunen, hetgeen, gelijk de vroegere kabinetten, langs een verkeerden weg middelen zocht om eene meerderheid te vinden.

Zitting van vrijdag 6 december.

In de zitting van heden, die weder door een zeer talrijk publiek op de tribunes werd bijgewoond, zijn de algemeene beraadslagingen over dit hoofdstuk voortgezet en ten einde gebragt.

De heer *Dommer van Poldersveldt* meende den minister op verscheidene punten te kunnen verdedigen. De opdrijving der uitgaven was een gevolg van de omstandigheid, dat men vroeger, door den ongunstigen financiëlen toestand, veel heeft moeten achterwege laten. De spoorwegwet heeft inzonderheid tot die uitzetting der uitgaven aanleiding gegeven, en aan het nu bestaande te kort heeft de minister geen schuld. Dat de minister bestuurd zou worden door zijne ambtenaren, was in zekeren zin niet te vermijden. Ieder minister is in vele opzigten afhankelijk van zijne ambtenaren, en dat is in meerdere of mindere mate sedert 1849 steeds het geval geweest. Ten aanzien van het gebeurde met de loterijzaal kwam de zaak, volgens spreker, hierop neder, dat wij niet op den goeden weg zijn; er is nu een rijksbouwmeester, maar er moest een kollegie zijn dat de benoodigde plannen ontwerpt. Overigens behartigt de regering het algemeen belang, wanneer zij aan de bevordering van de vereenigde plaatselijke belangen hare zorgen wijdt. Toch had spreker grieven tegen den minister, bijv. de wijze waarop de onderwijswet wordt toegepast en het gebeurde met de Delftsche akademie. Maar des niettemin zou hij voor dit hoofdstuk der begrooting stemmen.

De heer *Thorbecke* verklaarde, dat de houding van den minister in deze diskussie hem bevreemd had, want daden verdienen de voorkeur boven woorden. De minister had gezegd, dat de partij, die in 1853 het bewind verlaten had, eene stelselmatige oppositie voerde tegen alle kabinetten. Spreker erkende dit; die oppositie heeft een stelsel; het is haar niet te doen om te opponeren quand même, maar om te konstitueren. De kabinetten die na 1853 optraden waren goevernementen van oppositie tegen de politiek die toen afgetreden was, maar zij bezaten geen vasten grond. Zij waren ontsproten uit belang, uit hartstogt, uit de kombinatie van eenige mannen, en gingen te niet gelijk zij ontstaan waren. Een ministerie, dat vast en hoog genoeg staat, wordt door diskussie met eene stelselmatige oppositie versterkt.

De heer van *Diggelen* zou het kabinet van 1849 gaarne weder zien optreden. doch was gedachtig aan de spreuken: „le mieux est l'enmemi du bien" en „un tiens vaut mieux que deux tu l'auras." Daarom wilde hij niet ligtvaardig zijn vertrouwen aan het tegenwoordige ministerie ontzeggen, want zijn vertrouwen in den minister van binnenlandsche zaken is door geene enkele van diens handelingen aan 't wankelen gebragt. Hij zou zich echter vereenigen met amendementen, die eene vermindering in het cijfer van dit hoofdstuk konden brengen.

De heer *van Heiden Reinestein* erkende, dat de minister in sommige opzigten ondoordacht en te ligtvaardig heeft gehandeld; hij noemde als zoodanig de koncessie voor den spoorweg Leiden-Woerden, de nieuwe landsgebouwen, de loterijzaal en de Delftsche akademie. Doch de minister is de spoorwegman geweest en heeft een algemeenen wensch der natie bevredigd. Spreker stelde het volste vertrouwen in den heer Thorbecke en zou toch niet wenschen dat deze weder aan het bewind kwam, omdat de genoemde staatsman en zijne partij de spoorweg-koncessiën en de spoorwegwet bestreden hebben; men kon dus van hem geen krachtige uitvoering van die wet verwachten, en de natie stelde echter veel meer belang in de spoorwegen dan in alle politieke wetten. Spreker zou gaarne het zijne toebrengen, om het cijfer van dit hoofdstuk door amendementen te verminderen.

De heer *Meeussen* trad in eenige politieke beschouwingen over het ministerie en vroeg waar elders, als zich een liberaal ministerie vormde, het eminentste hoofd der liberale partij van het bewind werd uitgesloten? Spreker zou tegen de begrooting stemmen, omdat hij liever een krachtig reaktionair dan een zwak liberaal ministerie had.

De *minister van binnenlandsche zaken* wederlegde op nieuw de verschillende aangevoerde bedenkingen.

Daarna werden de algemeene beraadslagingen gesloten en de artt. 1—68 aangenomen, met uitzondering van art. 60, traktement van den sekretaris en bedienden der rijks-kommissie voor statistiek, hetgeen met 56 tegen 13 stemmen verworpen werd. De kamer wilde hierdoor de rijks-kommissie zelve, wier leden onbezoldigd zijn en slechts presentiegeld ontvangen, doen opheffen. Na de verwerping van dat artikel werd art. 61 (reis- en verblijfkosten enz.) door den minister ingetrokken. Bij art. 5 had de heer *Mackay* aangedrongen, dat, bij de toegezegde algemeene regeling der verhooging van traktementen der ambtenaren, ook gezorgd zou worden voor eene verbetering van het lot der ambtenaren van de provinciale griffie; waarop de *minister van binnenlandsche zaken* verklaarde, dat in dat geval de belangen dier ambtenaren niet zouden voorbij gezien worden, en dat hij gaarne ook hunne te lage traktementen zou verhoogen, doch dat hij in geene geldaanvragen bewilligen zou, die, gelijk somwijlen geschiedde, gedaan wierden om het personeel op die griffiën te vermeerderen.

Zitting van zaturdag 7 december.

De gisteren aangevangen beraadslagingen over de zesde afdeeling van dit hoofdstuk (waterstaat en publieke werken) werden heden voortgezet en ten einde gebragt.

De heer *van Bosse* gispte de opdrijving der uitgaven, die inzonderheid uit deze afdeeling bleek. Er was niet genoeg gelet op de financiële krachten des lands, hetgeen de allereerste pligt der regering was, noch op de afhankelijkheid onzer geldmiddelen van de koloniale baten. De minister had zich moeten herinneren wat er bij de behandeling der spoorwegwet gezegd was; dat de natie zich nu gedurende langen tijd vele andere uitgaven zou moeten ontzeggen. Men had dus nu bij deze begrooting niet zoo vele subsidiën moeten toekennen; evenmin was er zuinigheid betracht bij de aanvankelijke werken voor de spoorwegen, bij de verbouwing van de loterijzaal enz. Spreker wenschte dus, dat de kamer verscheidene posten zou verminderen.

De heer *Heemskerk Az.* stemde in met den in eene vorige zitting door den heer de Poorter geuiten wensch, dat het getal der onderwerpen, die onder het departement van binnenlandsche zaken ressorteerden, verminderd zou worden.

De heer *Cool* wenschte te vernemen of men spoedig eene wetsvoordragt kon te gemoet zien betrekkelijk de waterwegen en vooral van Holland op zijn smalst.

De heer *Begram* wenschte ook eene afscheiding van de waterstaatszaken van het departement van binnenlandsche zaken, dat met te veel werkzaamheden overladen is, en drong in verband daarmede aan op eene spoedige indiening der wet op den waterstaat, bij art. 191 der grondwet gevorderd.

De heer *Hoynck van Papendrecht* vond gemis aan regeringsbeleid in de handelingen van den minister ten aanzien der waterwegen van de beide groote koopsteden. Eerst had men daarvoor wetten op het oog en vervolgens verleende men koncessiën, waaruit bleek dat de regering eene vaste overtuiging miste.

De heer *Westerhoff* gaf zijne bevreemding te kennen over de verandering in de zienswijze van den minister met betrekking tot de kanalisatie in Groningen, in verband met de kwestie der Ommelanderkas, die belast zal worden met de kosten daarvan. Dit had in de provincie Groningen wrevel verwekt.

De heer *van Nispen van Sevenaer* achtte eene splitsing van het departement van binnenlandsche zaken ondoeltreffend, en was wel voor een zuinig beheer, doch oordeelde dat noodzakelijke uitgaven niet mogten nagelaten worden.

De heer *Mackay* somde de bevoegdheden der ambtenaren van den waterstaat op, die hij bij de wet omschreven wenschte te zien, en de heer *Dullert* drong van zijne zijde op eene algemeene wet op den waterstaat aan. Ook hij was tegen een ministerie van openbare werken.

De heer *van Eck* daarentegen was met dit laatste denkbeeld ten sterkste ingenomen, daar men alsdan een deskundige aan het hoofd van zulk een departement zou hebben. De heer *van der Linden* oordeelde echter, dat de ondervinding, die men in den laatsten tijd van deskundigen en bouwmeesters had, daartegen pleitte.

De *minister van binnenlandsche zaken* wenschte zich over het al dan niet doeltreffende van een departement van openbare werken nu niet uit te laten. Hij trachtte aan te toonen dat er in de kwestie der waterwegen geen gebrek aan overtuiging bij hem bestond. Hij had zich vroeger tegen koncessien voor de kanalisatie van Noord-Holland verklaard, doch de geheele ommekeer van zaken, van hem onafhankelijk, die had plaats gevonden, had nu het verleenen van eene koncessie mogelijk gemaakt. Nog voor het winterreces hoopte hij eene daartoe betrekkelijke wet in te dienen, waarin dat tevens de zaak der verbetering van den waterweg van Rotterdam zou kunnen behandeld worden. Over de kanalisatie in Groningen zou bij eene daartoe betrekkelijke wetsvoordragt nader kunnen gesproken worden. Voor de moeijelijke wet op den waterstaat had de minister, bij zijne veelvuldige werkzaamheden nog geen tijd kunnen vinden. Dat het in het oog houden der finantiële krachten bij het ramen der uitgaven de allereerste pligt der regering was, kon de minister niet toegeven; wel behoorde het onder de eerste pligten; doch de noodzakelijkheid moest beslissen, zoo als in het geval der waterrampen van den afgeloopen winter.

Na replieken van de vroegere sprekers werden deze algemeene beraadslagingen gesloten en de artt. 69 tot 72 goedgekeurd.

Over art. 73, traktement enz. van den landsbouwmeester, f 7420, voerde de heer *van Nispen* wegens het ver gevorderde uur slechts kortelijk het woord, doch gaf te kennen dat hij, ten zij hij beter wierd ingelicht, een amendement zou voorstellen, om dien post met f 3000, het zuivere traktement van den bouwmeester, te verminderen.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 7 december.

Voorzitter de heer Uyttenhooven, wethouder.
Afwezig de heeren Callenfels en Smith.
Nadat de notulen der vorige zitting zijn voorgelezen, en op

verzoek van de heeren Ruysch, Schmidt en Mestdagh eenige wijziging hebben ondergaan, worden zij gearresteerd.

De voorzitter herinnert dat alsnu aan de orde is het nemen eener beslissing omtrent de Zeehondenwerf, hetgeen door staking der stemmen in de vorige zitting tot heden is moeten verdaagd worden. Hij stelt daarom weder de vraag: zal zij worden verpacht of zal zij voor rekening der gemeente worden aangelegd?

De heer van Uije Pieterse zegt dat hij, toen hij zich in de vorige zitting tegen den aanleg voor rekening der gemeente verklaarde, daarbij het oog had op de groote uitgaven daaraan verbonden; konden die echter worden verminderd, alsdan zou hij tot den aanleg kunnen gezind zijn.

In de vorige zitting door den heer Ruijsch voor eene verpachting gestemd zijnde, wil hij thans, zoo daartoe mogt worden besloten, uitdrukkelijk bepaald zien waartoe de werf zal mogen gebezigd worden.

De voorzitter, beide vorige sprekers beantwoordende, verklaart het gevoelen van den heer van Uije Pieterse omtrent het cijfer der uitgaven te beamen, onder mededeeling dat de werf voor f 800 à f 900 zou kunnen worden in orde gebragt. Ten opzigte van het verlangen van den heer Ruysch herinnert hij dat de pacht ten allen tijde kan worden ingetrokken indien het mogt blijken dat zulks noodig was.

Volgens eene berekening van den heer van der Hijden, in overleg met den gemeentebouwmeester, zouden de gezamenlijke kosten voor eigen aanleg f 925 bedragen.

De heer Winkelman zegt zijne stem tot aanleg voor rekening der gemeente te hebben gegeven in het denkbeeld dat zulks goedkoop zou kunnen geschieden. In die meening is hij na het gehoorde van den heer van der Hijden versterkt, en hij vertrouwt dat jaarlijks de gemaakte onkosten wel genoegzaam zullen worden vergoed.

Op de vraag van den heer Schmidt: „welk doel er met den aanleg voor rekening der gemeente beoogd wordt, en of er eene verordening bestaat," *antwoordt de heer van Uije Pie*terse dat de heer van der Hijden in het bezit is van eene verordening eener dergelijke werf te Dordrecht met bijgaande tarieven, en wanneer het besluit tot aanleg voor de gemeente mogt worden genomen, alsdan door het dagelijksch bestuur eene verordening zou dienen te worden opgemaakt.

Na dit antwoord verklaart de heer Schmidt zich ook gezind tot eigen aanleg, indien er maar eenigen grond is om te verwachten dat hij genoegzame renten zal afwerpen.

De heer Wels oppert de vraag: „als de werf voor rekening der gemeente wordt aangelegd, wie is dan aansprakelijk voor de ongelukken *die daarop kunnen plaats hebben?*"

Volgens het antwoord van den voorzitter zouden ongelukken of schaden komen ten laste van hem die de werf in gebruik heeft, maar nimmer voor rekening der gemeente. Bij het maken eener verordening (hetgeen noodzakelijk zou moeten geschieden) zou alles zoodanig dienen geregeld te worden dat de gemeente buiten onkosten gesteld worde.

Desniettegenstaande verklaart de heer Wels in den aanleg der werf voor eigen rekening nadeel voor de gemeente te zien.

Het antwoord des voorzitters heeft ook den heer Ruysch niet gerust gesteld. Hij ziet niet in dat de ongelukken komen voor *rekening van hem die de werf gebruikt, „evenmin als een* huurder van een woonhuis aansprakelijk is voor de schade buiten zijn toedoen daaraan ontstaan." Overigens blijft hij voor verpachting gezind.

De voorzitter meent dat het in gebruik geven voor zes of acht dagen, of het verhuren voor een jaar of langer ten opzigte van mogelijke ongelukken het zelfde is, en dat men nooit voor onvoorziene omstandigheden kan waken.

Daartegen voert de heer Ruysch aan, dat men bij een pachtkontrakt slechts met een persoon maar bij eene verhuring voor verschillende tijdstippen in één jaar soms wel met honderd *menschen te doen heeft. Hij gelooft ook niet dat de* aanleg in het voordeel der gemeente is, en wijst er daarbij op hoe vele schepen naar Antwerpen ter reparatie zijn gezonden, in plaats van deze werf gebruik te maken.

De heer de Kruijff acht de Zeehondenwerf in het belang der gemeente en vooral van den handel. Hij is tegen verpachting, omdat de pachter alleen baas is en kan rekenen zoo duur als hij verkiest. Volgens zijne meening zouden de schepen niet naar Antwerpen worden gezonden, indien de werf te Vlissingen goed ware, hetgeen tot dus verre niet het geval was.

Hoewel er, volgens de opmerking van den voorzitter, alleen *eene stemming over het onderhavige onderwerp had moeten* plaats hebben, zijn de leden nogthans in de gelegenheid gesteld geworden om hunne beschouwingen hierover nader kenbaar te maken. Hij stelt daarom voor dat de raad nu besluite of de werf voor rekening der gemeente zal worden aangelegd.

De heer Schmidt zou gaarne in de verordening zien opgenomen dat de „reep en blokken" (naar verkiezing van den belanghebbende) door de gemeente in gebruik worden gegeven. De voorzitter zegt dat alle partikulariteiten later in eene verordening zullen vervat zijn.

Hierop tot de stemming overgaande, wordt met 9 tegen 2 stemmen besloten om de werf voor rekening der gemeente overeenkomstig het gedane voorstel in te rigten. (Tegen stemden de heeren Wels en Ruysch.)

Bij monde van den heer de Kruijff wordt rapport uitgebragt door de kommissie die in de vorige vergadering is belast met het onderzoek omtrent den muur bij de daar te stellen baskulebrug en daarmede in verband staande zaken. (Zie het daaromtrent uitvoerig medegedeelde in het bijvoegsel van ons nommer van 3 december.) Het rapport bevat de volgende vierledige konklusie:

a. Aangezien de afmeting van het muurwerk niet zwaar genoeg is, den muur te verhoogen en dikker te maken; *b.* het is verkiesselijk onmiddellijk en met spoed voort te gaan, vooreerst met het oog op besparing van meerdere kosten, ten anderen omdat de late afwerking der brug groot ongerief voor de ingezetenen daarstelt, en eindelijk omdat men, dadelijk aanvangende, welligt vóór het invallen van felle vorst met het werk gereed zal kunnen zijn; *c.* het werk te doen uitvoeren door den gemeentebouwmeester, op de wijze zoo als door dezen bij zijn in de vorige zitting kenbaar gemaakt advies is voorgesteld; *d.* te refereren aan het eveneens in de vorige zitting uitgebragt rapport van den gemeentebouwmeester ten *opzigte van den brief van den heer P. G. de Vey Mestdagh,* en alzoo te verklaren dat er geene bezwaren voor diens woonhuis door het bruggenhoofd aan de oostzijde der ijzeren brug bestaan.

Nadat de voorzitter aan de kommissie den dank der vergadering heeft toegebragt, en den heer Schmidt als inlichting op eene gedane vraag te kennen is gegeven „dat de gemeentebouwmeester het werk zelf zou uitvoeren," vraagt de heer van der Os of die uitvoering zal plaats hebben onder het toezigt der bestaande kommissie?

Alvorens deze vraag in behandeling te nemen, wordt met *eenparige stemmen besloten tot goedkeuring der konklusie* van het uitgebragt rapport, en in overeenstemming daarmede den heer P. G. de Vey Mestdagh te antwoorden op zijne ingezonden missive.

De voorzitter brengt daarop in behandeling het voorstel van den heer van der Os, om de kommissie die met het uitbrengen van advies in deze zaak is belast geweest, te bestendigen tot het houden van toezigt.

Het noodzakelijke hiervan wordt door de heeren van Uije Pieterse en Ruysch niet ingezien. De laatste meent dat ieder lid van den raad vrijheid heeft om, als hij meent dat er reden *tot klagten over de uitvoering van eenig werk bestaan, deze* in het belang der gemeente bij het dagelijksch bestuur in te dienen.

De heer Hector brengt in het midden dat geen raadslid volgens de wet vrijheid heeft om bij een werk aanmerkingen te maken. Hierop zegt de voorzitter dat de heer Ruysch alleen bedoelt om burgemeester en wethouders in kennis te stellen met datgene wat volgens het oordeel van een lid van den raad verkeerd wordt gedaan.

Nadat „het nuttelooze eener kommissie die geen verstand heeft van datgene waarover zij toezigt moet houden" door *den heer Ruysch is aangevoerd, en de heer van Uije Pieterse* verklaard heeft alleen met het oog „op zijne sympathie voor eene kommissie van fabriekage" voor de bestendiging der bestaande kommissie gezind te zijn, wordt na enkele verdere beschouwingen het voorstel ten slotte met 6 tegen 5 stemmen verworpen.

De heer Winkelman beveelt zich echter, „als lid van het dagelijksch bestuur dat zich veel aan de uitvoering van werken laat gelegen liggen," bij de raadsleden aan voor zoo ver zij eenige inlichtingen ten opzigte van zoodanige werken mogten kunnen verschaffen.

*De heer Schmidt brengt, mede namens de heeren Winkel*man en Mestdagh, rapport uit omtrent het vaststellen van het maximum van den in 1862 door het burgerlijk armbestuur te verleenen onderstand. De konklusie van dat rapport, strekkende om, in verband met het voorstel van het algemeen armbestuur, het bedrag dat voor het jaar 1861 is vastgesteld, te behouden, wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Aan de orde is de benoeming van een lid in het kollegie van regenten voor den algemeenen armen, waarbij de heeren van Uije Pieterse en Hector met den voorzitter en sekretaris het stembureau uitmaken. Uit het voorgedragen dubbeltal wordt *verkozen de heer J. C. Oekers met 10 stemmen, terwijl op* den heer J. C. van Reijn 1 stem is uitgebragt.

Is ingekomen en geschiedt voorlezing van eene missive van den heer J. P. Laernans „waarbij zij verklaren om meer dan eene reden niet in aanmerking te willen komen als lid van het kollegie van regenten voor het arm-gast- en weeshuis, waartoe zij op de voordragt zijn geplaatst."

Nadat eenige leden hunne verwondering over het gebruik van den „meervoudigen persoon" in deze missive hebben te kennen gegeven, stelt de voorzitter voor om de voordragt ter aanvulling aan regenten terug te zenden. Hiertoe wordt *besloten.*

Achtereenvolgens worden door den raad met eenparige stemmen goedgekeurd: *a.* het ingekomen proces verbaal der verpachting van de tollen op den Middelburgschen rijweg, tot een bedrag van f 1406, aan A. Monjé, en *b.* idem op den Koudekerkschen weg, bedragende f 760, voor drie jaren aan A. Meijer.

Wordt overgegaan tot de benoeming eener kommissie tot het uitbrengen van advies omtrent eene nieuwe beschikking over de fondsen der voormalige zeemans- en visschersbeurs, waartoe in de vorige zitting is besloten. De heeren van Uije *Pieterse en Schmidt verzoeken bij die benoeming buiten aan*merking te blijven, daar hunne vroegere meening omtrent deze zaak de zelfde is gebleven.

Bij eene eerste stemming wordt als lid dezer kommissie benoemd de heer Hector met 7 stemmen, terwijl bij tweede vrije stemming worden verkozen de heeren Uyttenhooven met 8 en Mestdagh met 5 stemmen.

De benoemden laten zich allen de gedane keuze welgevallen. (De heeren Mestdagh en Winkelman hadden vóór de tweede stemming mede verzocht niet in aanmerking te komen.)

Nog is ingekomen en wordt voorgelezen een brief van *regenten van het arm-gast- en weeshuis,* waarbij zij burgemeester en wethouders kennis geven dat door hen in eene buitengewone vergadering besloten is tot het inzenden van nevensgaande missive aan den gemeenteraad. Uit de eveneens voorgelezen missive, (in antwoord op het door den raad in de vorige zitting genomen besluit omtrent de opname der kinderen van wijlen den heer van Boven in genoemd gesticht: zie verslag der vorige zitting) blijkt dat regenten zich niet met het gevoelen van den raad kunnen vereenigen en niet kunnen berusten in het genomen besluit, vooral niet omtrent de daarbij gegeven uitlegging aan art. 15 van het reglement. Het ligt, *volgens de missive, niet in de bevoegdheid van den* raad om te beslissen omtrent de opname van weezen in het gesticht, maar in tegendeel aan de beoordeeling van regenten. Deze vermeenen dan ook door het genomen besluit in hunne regten te zijn verkort, waarom zij dringend verzoeken dat de raad deze zaak op nieuw in behandeling neme. Zij twijfelen niet of hij zal alsdan tot andere inzigten komen. Verder wordt bij de missive beweerd dat het tekort voor ieder kind slechts f 55 per jaar zou bedragen en dat het eene gewetenszaak zou zijn om die som van het kapitaaltje der kinderen af te nemen. Volgens regenten heeft ieder ingezeten der gemeente belang bij een gesticht waarin zijne nagelaten betrekkingen kunnen worden opgenomen, en moet niet een financiëel belang op den voorgrond worden geplaatst, zoo als bij den voorzitter, van het kollegie, volgens hun oordeel, meestal het geval schijnt te zijn. Mogt echter, niettegenstaande al het aangevoerde, de raad bij het genomen besluit volharden, dan zouden regenten zich tot gedeputeerde staten dezer provincie moeten wenden, en de zaak aan het oordeel en de beslissing van dezen onderwerpen.

Na de voorlezing van deze missive, verklaart de heer Mestdagh zich met doel, strekking noch inhoud daarvan te kunnen vereenigen. De hoogste renten van het kapitaal der kinderen kan, volgens zijn oordeel, *slechts f 44* bedragen berekend tegen 4 per cent inschrijving op het grootboek der nationale schuld, en beneden f 100 à f 110 is geen wees op den tegenwoordigen voet te houden, terwijl alleen f 25 voor kleeding noodig is. Wat aangaat de bewering in de missive „dat de voorzitter van het kollegie van regenten altijd het oog heeft op het financiëel belang," verklaart hij waarheid te zijn en er prijs op te stellen dat hij het financiëel belang der gemeente ten allen tijde behartigt, doch hij tracht aller belang met dit eene te verbinden. Hij wijst ten slotte nog op het tegenwoordige hooge subsidie aan f 18000, dat aan het gesticht wordt verleend en dat welligt later zal blijken nog niet voldoende te zijn.

De heer van Uije Pieterse meent dat de leden bij nalezing van art. 15 van het reglement zullen moeten erkennen dat regenten in hun regt zijn. Dat artikel door hem voorgelezen zijnde, doet hij uitkomen „dat kinderen in het gesticht *moeten* worden opgenomen, wier revenuen tot verpleging daar buiten onvoldoende zijn." „Niemand — zegt hij — zal in de gemeente een wees voor f 110 willen verzorgen. Daarenboven laat art. 15 alles omtrent de opname van weezen over aan de beoordeeling van regenten. Het besluit tot opname is door regenten bij meerderheid van stemmen, *ergo wettig,* genomen. De voorzitter van het kollegie (wien ik overigens de meeste hoogachting toedraag) heeft in deze niet gehandeld overeenkomstig het reglement van orde. Dat reglement toch draagt de uitvoering der genomen besluiten aan den voorzitter op, maar kent hem het regt niet toe om een verzoek tot schorsing dier besluiten in te dienen." Verder dringt spreker aan op eene nadere overweging der zaak en dat de raad zich onbevoegd verklare om het door regenten genomen besluit te schorsen. Hij zou het betreuren indien anders werd gehandeld. Als gedeputeerde staten met deze zaak worden gemoeid, zal er een konflikt *ontstaan tusschen den raad en een geacht* kollegie, dat aller medewerking verdient, en hij zou het hard noemen dat het weeshuis alleen werd beschouwd als bestemd tot opname van gansch onvermogenden; daar het gesticht bestaat uit de opbrengsten van burgers der stad, wier kinderen dus van de opname als weezen niet kunnen worden uitgesloten.

De heer Mestdagh betoogt dat de reden waarom hij tegen het besluit tot opname gestemd is, gelegen is in den bij regenten ingekomen brief van burgemeester en wethouders, waarbij zij art. 15 gelijk stellen met artt. 882 en 883 van het wetboek *van burgerlijke regtspleging,* en waarbij hem de uitvoering van het besluit verboden werd. Hij kon en mogt alzoo aan dat verbod niet ongehoorzaam zijn. Hij bestrijdt vervolgens de bewering van den heer van Uije Pieterse, als zou hij „een verzoek tot schorsing van het besluit van regenten" hebben gedaan.

Nadat de heer Ruysch het „wettige" der zaak in overweging wenscht te geven, en op eene vraag van den Schmidt „of er vergoeding voor verpleging wordt verstrekt, wat hem uit het reglement niet blijkt," in bevestigenden zin door den heer van Uije Pieterse is geantwoord, wordt, na eenige verdere diskussie, *dit onderwerp nog* kortelijk door den voorzitter besproken.

Hij doet daarbij uitkomen dat alleen art. 15 het punt is dat alle leden moet bezig houden. De woorden „kennelijk onvermogen" zijn juist in dit artikel ingelascht, ten einde te voorkomen dat regenten iedere aanvrage zouden inwilligen. Hij vermeent dat de raad die het reglement heeft gemaakt, het best zal kunnen oordeelen over de beteekenis van de daarin vervatte bepalingen, en dat, zoo men mogt vermeenen dat die woorden in art. 15 overbodig zijn, het artikel alsdan zou behooren te worden gewijzigd. Hij acht het genomen besluit van den raad om de beslissing van regenten af te keuren dan ook zeer juist, staande het den belanghebbenden vrij een verzoek tot opname aan den raad in te dienen. Hij verklaart alle achting voor het kollegie van regenten te hebben en te vertrouwen dat zij met allen ijver voor de belangen der gemeente bezield zijn, maar hij gelooft toch dat het hoofd dat jaarlijks f 18000 aan het gesticht ten koste legt, wel eens geraadpleegd mag worden. Hij zal alsnu in omvraag brengen of de vergadering het eenmaal genomen besluit wil handhaven of schorsen.

De heer Mestdagh verzoekt buiten stemming te mogen blijven; de voorzitter is echter van oordeel dat zijn pligt als raadslid hem gebiedt aan de stemming deel te nemen.

In omvraag gebragt wordt alsnu besloten tot handhaving van het genomen besluit met 6 tegen 5 stemmen. (Tegen stemden de heeren de Kruijff, van Uije Pieterse, Hector, van der Hijden en Ruysch.)

De voorzitter doet nog mededeeling dat bij hem is ingekomen eene missive van den heer J. Fransen van de Putte, lid der eerste kamer van de staten generaal, tot uitnoodiging van den raad om bij te dragen tot de oprigting van een gedenkteeken voor den heer mr. J. ab Utrecht Dresselhuis. Die missive zal bij de leden worden rondgezonden.

Wordt besloten de beslissing aan te houden op eene overname van de omrasteling en loodsen bij de werf, welk onderwerp door den heer Schmidt nog is ter sprake gebragt.

Hierop is de vergadering gesloten.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMSE.